

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Σχόλια (Aṭṭhakathā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια (Sutta Piṭaka -
Aṭṭhakathā)

4. Η συλλογή των αριθμημένων ομιλιών - Σχόλια
(4. Aṅguttara Nikāya - Aṭṭhakathā)

11. Σχόλια για το βιβλίο των έντεκα (11. Ekādasakanipāta-
aṭṭhakathā)

2. Το κεφάλαιο για τον αναλογισμό (2. Anussativaggo)

PaliVerse

4. Η συλλογή των αριθμημένων ομιλιών - Σχόλια

11. Σχόλια για το βιβλίο των έντεκα

2. Anussativaggo

1-2. Mahānāmasuttadvayaṇṇanā

11-12. Dutiyassa paṭhame nānāvihārehi viharatanti gihīnaṃ nibaddho eko vihāro nāma natthi, tasmā amhākaṃ anibaddhavihārena viharantānaṃ kena vihārena katarena nibaddhavihārena vihātabbanti pucchati. Ārādhakoti sampādako paripūrako. Dhammasotasamāpanno buddhānussatiṃ bhāvetīti dhammasotasamāpanno hutvā buddhānussatiṃ bhāveti. Dutiye gilānā vuṭṭhitoti gilāno hutvā vuṭṭhito.

3. Nandiyasuttavaṇṇanā

13. Tatiye kalyāṇamitteti sumitte. Evamettha kalyāṇamittavasena saṅghānussati kathitā. Kabaḷikārāhārabhakkhānanti kāmāvacaradevānaṃ. Asamayavimuttoti asamayavimuttiyā vimutto khīṇāsavo.

4. Subhūtisuttavaṇṇanā

14. Catutthe ko nāmāyaṃ subhūti bhikkhūti jānantopi satthā kathāsamutṭhāpanatthaṃ pucchati. Sudattassa upāsakassa puttoti anāthapiṇḍikaṃ sandhāyāha. Anāthapiṇḍikassa hi putto attano cūḷapitu santike pabbajito, atha naṃ subhūtitthero ādāya satthu santikaṃ agamāsi. Saddhāpadānesūti saddhānaṃ puggalānaṃ apadānesu lakkhaṇesu.

5. Mettasuttavaṇṇanā

15. Pañcame sukhaṃ supatīti yathā sesajanā samparivattamānā kākacchamānā dukkhaṃ supanti, evaṃ asupitvā sukhaṃ supati. Niddaṃ okkamantopi samāpattiṃ samāpanno viya hoti. Sukhaṃ paṭibujjhatīti yathā aññe nitthunantā vijambhamānā samparivattantā dukkhaṃ paṭibujjhanti, evaṃ appaṭibujjhivā vikasamānaṃ viya padumaṃ sukhaṃ nibbikāro paṭibujjhati. Na pāpakaṃ supinaṃ passatīti supinaṃ passantopi bhaddakameva supinaṃ passati, cetiyaṃ vandanto viya pūjaṃ karonto viya ca dhammaṃ suṇanto viya ca hoti. Yathā panaññe attānaṃ corehi samparivāritaṃ viya vāḷehi upaddutaṃ viya papāte patantaṃ viya ca passanti, na evaṃ pāpakaṃ supinaṃ passati.

Manussānaṃ piyo hotīti ure āmukkamuttāhāro viya sīse piḷandhitamālā viya ca manussānaṃ piyo hoti manāpo. Amanussānaṃ piyo hotīti yatheva manussānaṃ, amanussānaṃ piyo hoti visākhathero viya. Vatthu visuddhimagge mettākammaṭṭhānaniddese vitthāritameva. Devatā rakkhantīti puttamiva mātāpitāro devatā rakkhanti. Nāssa aggi vā visaṃ vā satthaṃ vā kamatīti mettāvihārissa kāye uttarāya upāsikāya viya aggi vā, saṃyuttabhāṇakacūḷasīvatttherasseva visaṃ vā, saṃkiccasāmaṇerasseva satthaṃ vā na kamati nappavisati, nāssa kāyaṃ vikopetīti vuttaṃ hoti. Dhenuvatthumpi cettha kathayanti. Ekā kira dhenu vacchakassa

khīradhāraṃ muñcamānā aṭṭhāsi. Eko luddako “taṃ vijjhissāmī”ti hatthena samparivattetvā dīghadaṇḍaṃ sattīṃ muñci. Sā tassā sarīraṃ āhacca tālapaṇṇaṃ viya vaṭṭamānā gatā, neva upacārabalena na appanābalena, kevalaṃ vacchake balavahitacittatāya. Evaṃ mahānubhāvā mettā.

Tuvaṭṭaṃ cittaṃ samādhivatīti mettāvihārino khippameva cittaṃ samādhivati, natthi tassa dandhāyitattaṃ. Mukhavaṇṇo vippasīdatīti bandhanā pavuttatālapakkaṃ viya cassa vippasannaṇṇaṃ mukhaṃ hoti. Asammūlho kālaṃ karotīti mettāvihārino sammohamaraṇaṃ nāma natthi, asammūlho pana niddaṃ okkamanto viya kālaṃ karoti. Uttari appaṭivijjhantoti mettāsamāpattito uttari arahattaṃ adhigantaṃ asakkonto ito cavitvā suttappabuddho viya brahmalokaṃ upapajjatīti.

6. Aṭṭhakanāgarasuttavaṇṇanā

16. Chaṭṭhe dasamoti jātigottavasena ceva sārappattakulagaṇanāya ca dasame tṭhāne gaṇīyati, tenassa dasamotveva nāmaṃ jātaṃ. Aṭṭhakanāgaroti aṭṭhakanagaravāsī. Kukkuṭārāmeti kukkuṭaseṭṭhinā kārite ārāme.

Tena bhagavatā...pe... sammadakkhātōti ettha ayaṃ saṅkhepattho - yo so bhagavā samatīṃsa pāramiyo pūretvā sabbakilese bhañjitvā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho, tena bhagavatā tesāṃ tesāṃ sattānaṃ āsayānusayaṃ jānatā, hatthatale tṭhapitaṃ āmalakaṃ viya sabbañeeyadhamme passatā, apica pubbenivāsādīhi jānatā, dibbena cakkhunā passatā, tīhi vā vijjāhi chahi vā pana abhiññāhi jānatā, sabbattha appaṭihatena samantacakkhunā passatā, sabbadhammajānanasamatthāya paññāya jānatā, sabbasattānaṃ cakkhuvisayātītāni tirokuṭṭādigatāni cāpi rūpāni ativissuddhena maṃsacakkhunā vā passatā, attahitasādhikāya samādhipadaṭṭhānāya paṭivedhapaññāya jānatā, parahitasādhikāya karuṇāpadaṭṭhānāya desanāpaññāya passatā, antarāyikadhamme vā jānatā, niyyānikadhamme passatā, arīnaṃ hatattā arahatā, sammā sāmaṃ sabbadhammānaṃ buddhattā sammāsambuddhenāti evaṃ catuvesārajjasena catūhi kāraṇehi thomitena atthi nu kho eko dhammo akkhātōti.

Abhisāṅkhatanti kataṃ uppāditāṃ. Abhisāñcetayitanti cetayitaṃ kappayitaṃ. So tattha tṭhitōti so tasmīṃ samathavipassanādhhamme tṭhito. Dhammarāgena dhammanandiyāti padadvayenapi samathavipassanāsu chandarāgo vutto. Samathavipassanāsu hi sabbena sabbaṃ chandarāgaṃ pariyādiyitaṃ sakkonto arahā hoti, asakkonto anāgāmī hoti. So samathavipassanāsu chandarāgassa appahīnattā catutthajjhānacetanāya suddhāvāse nibbattati. Ayaṃ ācariyānaṃ samānatthakathā.

Vitaṇḍavādī panāha - “teneva dhammarāgenāti vacanato akusalena suddhāvāse nibbattati”ti. So “suttaṃ āharāhī”ti vattabbo. Addhā aññaṃ apassanto idameva āharissati. Tato vattabbo “kimpanidaṃ suttaṃ nītatthaṃ, udāhu neyyattha”nti. Addhā “nītattha”nti vakkhati. Tato vattabbo - evaṃ sante anāgāmiphalatthikena samathavipassanāsu chandarāgo kattabbo bhavissati, chandarāge uppādite anāgāmiphalaṃ paṭiladdhaṃ bhavissati, mā “suttaṃ me laddha”nti yaṃ vā taṃ vā dīpehi. Pañhaṃ kathentena hi ācariyassa santike uggahetvā attharasāṃ paṭivijjhitaṃ kathetaṃ vaṭṭati. Akusalena hi sagge, kusalena ca apāye paṭisandhi nāma natthi. Vuttañcetāṃ bhagavatā -

“Na, bhikkhave, lobhajena kammena, dosajena kammena, mohajena kammena devā paññāyanti, manussā paññāyanti, yā vā panaññāpi kāci sugatiyo. Atha kho, bhikkhave, lobhajena kammena, dosajena kammena, mohajena kammena nirayo paññāyati, tiracchānayo paññāyati, pettivisayo paññāyati, yā vā panaññāpi kāci duggatiyo”ti -

Evaṃ saññāpetabbo. Sace sañjānāti, sañjānātu. No ce sañjānāti, “gaccha pātova vihāraṃ pavisitvā yāguṃ pivā”ti uyyojetabbo.

Ayaṃ kho, gahapati, ekadhammo akkhātoti ekaṃ dhammaṃ pucchitena “ayampi ekadhammo akkhāto, ayampi ekadhammo akkhāto”ti evaṃ pucchāvasena kathitattā ekādasapi dhammā ekadhammo nāma kato. Amatuppattiatthena vā sabbe pi ekadhammoti vattuṃ vaṭṭati.

Nidhimukhaṃ gavesantoti nidhiṃ pariyesanto. Sakidevāti ekappayogeneva. Kathaṃ pana ekappayogeneva ekādasannaṃ nidhīnaṃ adhigamo hotīti? Idhekacco araññe jīvitavuttiṃ gavesamāno carati. Tameṇaṃ aññataro atthacarako disvā “kiṃ, bho, carasī”ti pucchati. So “jīvitavuttiṃ pariyesāmi”ti āha. Itaro “tena hi samma āgaccha, etaṃ pāsāṇaṃ pavaṭṭehī”ti āha. So taṃ pavaṭṭetvā uparūpariṭṭhitā vā kucchiyā kucchiṃ āhacca ṭhitā vā ekādasā kumbhiyo passati. Evaṃ ekappayogena ekādasannaṃ adhigamo hoti.

Ācariyadhanaṃ pariyesissantīti aññatitthiyā hi yassa santike sippaṃ uggaṇhanti, tassa sippuggahaṇato pure vā pacchā vā antaranāra vā gehato nīharitvā dhanam denti. Yesaṃ gehe natthi, te nātisabhāgato pariyesanti. Yesaṃ tampi natthi, te sabhāgato pariyesanti. Tathā alabhamānā bhikkhampi caritvā dentiyeva. Taṃ sandhāyetaṃ vuttaṃ.

Kiṃ panāhanti bāhirakā tāva aniyyānikēpi sāsane sippamattadāyakassa dhanam pariyesanti, ahaṃ pana evaṃvidhe niyyānikasāsane ekādasavidhaṃ amatuppattipaṭipadaṃ desentassa ācariyassa pūjaṃ kiṃ na karissāmi, karissāmiyevāti vadati. Paccekaṃ dussayugena acchādesīti ekamekassa bhikkhuno ekekaṃ dussayugaṃ adāsīti attho. Samudācāravacanaṃ panettha evarūpaṃ hoti, tasmā acchādesīti vuttaṃ. Pañcasataṃ vihāranti pañcasatagghanaṃ pañṇasālaṃ kāresīti attho.

7. Gopālasuttavaṇṇanā

17. Sattame tisso kathā ekanālikā caturassā nisinnavattikāti. Tattha pāliṃ vatvā ekekassa padassa atthakathanaṃ ekanālikā nāma. Apaṇḍitagopālakaṃ dassetvā, apaṇḍitabhikkhuṃ dassetvā, paṇḍitagopālakaṃ dassetvā, paṇḍitabhikkhuṃ dassetvāti catukkaṃ bandhitvā kathanaṃ caturassā nāma. Apaṇḍitagopālakaṃ dassetvā pariyosānagamaṇaṃ, apaṇḍitabhikkhuṃ dassetvā pariyosānagamaṇaṃ, paṇḍitagopālakaṃ dassetvā pariyosānagamaṇaṃ, paṇḍitabhikkhuṃ dassetvā pariyosānagamaṇanti ayaṃ nisinnavattikā nāma. Ayaṃ idha sabbācariyānaṃ āciṇṇā.

Ekādasahi, bhikkhave, aṅgehīti ekādasahi aguṇakoṭṭhāsehi. Gogaṇanti gomaṇḍalaṃ. Pariharitunti pariggahetvā vicarituṃ. Phātiṃ kātunti vaḍḍhiṃ āpādetuṃ. Idhāti imasmiṃ loke. Na rūpaññū hotīti gaṇanato vā vaṇṇato vā rūpaṃ na jānāti. Gaṇanato na jānāti nāma attano gunnaṃ sataṃ vā sahaṣsaṃ vāti saṅkhyāṃ na jānāti, so gāvīsu haṭṭasu vā palātāsu vā gogaṇaṃ gaṇetvā “ajja ettakā na dissantī”ti dve tīṇi

gāmantarāni vā aṭaviṃ vā vicaranto na pariyesati. Aññesaṃ gāvīsu attano gogaṇaṃ paviṭṭhāsupi gogaṇaṃ gaṇetvā “imā ettikā gāvo na amhāka”nti yaṭṭhiyā pothetvā na nīharati. Tassa naṭṭhā gāvīyo naṭṭhāva honti. Paragāvīyo gaṇetvā carati. Gosāmikā disvā “ayaṃ ettakaṃ kālaṃ amhākaṃ dhenū duhī”ti tajjetvā attano gāvīyo gaṇetvā gacchanti. Tassa gogaṇopi parihāyati, pañca gorasaparibhogatopi paribāhiro hoti. Vaṇṇato na jānāti nāma “ettikā gāvī setā, ettikā rattā, ettikā kālā, ettikā odātā, ettikā kabarā, ettikā nīlā”ti na jānāti. So gāvīsu haṭṭāsu vā palātāsu vā...pe... pañcagorasaparibhogatopi paribāhiro hoti.

Na lakkhaṇakusaloti gāvīnaṃ sarīre kataṃ dhanusattisūlādibhedaṃ lakkhaṇaṃ na jānāti. So gāvīsu haṭṭāsu vā palātāsu vā “ajja asukalakkhaṇā asukalakkhaṇā ca gāvo na dissanti”ti...pe... pañcagorasaparibhogatopi paribāhiro hoti.

Na āsāṭikaṃ hāretāti gunnaṃ khāṇukaṇṭakādīhi pahaṭṭhānesu vaṇo hoti. Tattha nīlamakkhikā aṇḍakāni ṭhapenti, tesāṃ āsāṭikāti nāmaṃ. Tāni daṇḍakena apanetvā bhesajjaṃ dātabbaṃ hoti, bālo gopālako tathā na karoti. Tena vuttaṃ - “na āsāṭikaṃ hāretā hoti”ti. Tassa gunnaṃ vaṇā vaḍḍhanti, gambhīrā honti, pāṇakā kucchiṃ pavisanti, gāvo gelaṇṇābhībhūtā neva yāvadatthaṃ tiṇaṃ khādituṃ na pāṇīyaṃ pātuṃ sakkonti. Tattha gunnaṃ khīraṃ chijjati, goṇānaṃ javo hāyati, ubhayesampi jīvitantarāyo hoti. Evamassa gogaṇopi parihāyati...pe... pañcagorasatopi paribāhiro hoti.

Na vaṇaṃ paṭicchādetā hotīti gunnaṃ vuttanayeneva sañjāto vaṇo bhesajjaṃ datvā vākena vā cīrakena vā bandhitvā paṭicchādetabbo hoti. Bālagopālako taṃ na karoti. Athassa gunnaṃ vaṇehi yūsā paggharanti, tā aññamaññaṃ nighaṃsanti. Tena aññesampi vaṇā jāyanti. Evaṃ gāvo gelaṇṇābhībhūtā neva yāvadatthaṃ tiṇāni khādituṃ...pe... paribāhiro hoti.

Na dhūmaṃ kattā hotīti antovasase ḍaṃsamakasādīnaṃ ussannakāle gogaṇe vajaṃ paviṭṭhe tattha tattha dhūmo kātabbo hoti. Apaṇḍitagopālako taṃ na karoti, gogaṇo sabbarattim ḍaṃsādīhi upadduto niddaṃ alabhitvā punadivase araṇṇe tattha tattha rukkhāmūlādīsu nipajjitvā niddāyati. Neva yāvadatthaṃ tiṇāni khādituṃ...pe... paribāhiro hoti.

Na titthaṃ jānātīti titthampi samanti vā visamanti vā sagāhanti vā niggāhanti vā na jānāti. So atitthena gāvīyo otāreti. Tāsaṃ visamatitthe pāsāṇādīni akkamantīnaṃ pādā bhijjanti. Sagāhaṃ gambhīraṃ titthaṃ otiṇṇe kumbhīlādayo gāvo gaṇhanti, “ajja ettikā gāvo naṭṭhā, ajja ettikā”ti vattabbataṃ āpajjanti. Evamassa go gaṇopi parihāyati...pe... pañcagorasatopi paribāhiro hoti.

Na pītaṃ jānātīti pītampi apītampi na jānāti. Gopālakena hi “imāya gāvīyā pītaṃ, imāya na pītaṃ, imāya pāṇiyatitthe okāso laddho, imāya na laddho”ti evaṃ pītāpītaṃ jānitabbaṃ hoti. Ayaṃ pana divasabhāge araṇṇe gogaṇaṃ rakkhitvā “pāṇīyaṃ pāyessāmī”ti nadiṃ vā taḷākaṃ vā ogāhetvā gacchati. Tattha mahāusabhā ca anusabhā ca balavagāvīyo ca dubbalāni ceva mahallakāni ca gorūpāni siṅgehi vā phāsukāhi vā paharitvā attano okāsaṃ katvā ūruppamāṇaṃ udakaṃ pavisitvā yathākāmaṃ pivanti. Avasesā okāsaṃ alabhamānā tīre ṭhatvā kalalamissakaṃ udakaṃ pivanti vā apītā eva vā honti. Atha so gopālako piṭṭhiyaṃ paharitvā puna araṇṇaṃ paveseti. Tattha apītā gāvīyo pipāsāya sussamānā yāvadatthaṃ tiṇāni khādituṃ na sakkonti. Tattha gunnaṃ khīraṃ chijjati. Goṇānaṃ javo hāyati...pe... paribāhiro hoti.

Na vīthim jānātīti “ayaṃ maggo samo khemo, ayaṃ visamo sāsaṅko sappatibhaya”ti na jānāti. So samaṃ khemaṃ maggaṃ vajjetvā gogaṇaṃ itaramaggaṃ paṭipādeti. Tattha gāvo sīhabyagghādīnaṃ gandhena coraparissayena ca abhibhūtā bhantamigasappaṭibhāgā gīvaṃ ukkhipitvā tiṭṭhanti, neva yāvadatthaṃ tiṇāni khādanti, na pāṇīyaṃ pivanti. Tattha gunnaṃ khīraṃ chijjati...pe... paribāhiro hoti.

Na gocarakusalo hotīti gopālakena hi gocarakusalena bhavitabbaṃ, pañcāhikacāro vā sattāhikacāro vā jānitabbo. Ekadisāya gogaṇaṃ cāretvā punadivase tattha na cāretabbo. Mahatā hi gogaṇena ciṇṇaṭṭhānaṃ bheritalaṃ viya suddhaṃ hoti nittiṇaṃ, udakampi āluliyati. Tasmā pañcame vā sattame vā divase puna tattha cāretuṃ vaṭṭati. Ettakena hi tiṇampi paṭiviruhati, udakampi pasīdati, ayaṃ pana imaṃ pañcāhikacāraṃ vā sattāhikacāraṃ vā na jānāti, divase divase rakkhitaṭṭhāneyeva rakkhati. Athassa gogaṇo haritattiṇaṃ na labhati, sukkhattiṇaṃ khādanto kalalamissakaṃ udakaṃ pivati. Tattha gunnaṃ khīraṃ chijjati...pe... paribāhiro hoti.

Anavasesadohī ca hotīti paṇḍitagopālakena hi yāva vacchakassa maṃsalohitaṃ saṇṭhāti, tāva ekaṃ dve thane ṭhapetvā sāvasesadohinā bhavitabbaṃ. Ayaṃ vacchakassa kiñci anavasesetvā duhati. Khīrapako vaccho khīrapipāsāya sussati, saṇṭhātuṃ asakkonto kampamāno mātu purato patitvā kālaṃ karonti. Mātā puttakaṃ disvā, “mayhaṃ puttako attano mātukhīraṃ pātuṃ na labhatī”ti puttasokena neva yāvadatthaṃ tiṇāni khādituṃ na pāṇīyaṃ pātuṃ sakkoti, thanesu khīraṃ chijjati. Evamassa gogaṇopi parihāyati...pe... pañcagorasatopi paribāhiro hoti.

Gunnaṃ pitiṭṭhānaṃ karontīti gopitaro. Gāvo pariṇāyanti yathāruciṃ gahetvā gacchantīti gopariṇāyakā. Te na atirekapūjāyāti paṇḍito hi gopālako evarūpe usabhe atirekapūjāya pūjeti, paṇītaṃ gobhattaṃ deti, gandhapañcaṅgulikehi maṇḍeti, mālaṃ piḷandheti, siṅgesu suvaṇṇarajatakosake ca dhāreti, rattiṃ dīpaṃ jāletvā celavitānassa heṭṭhā sayāpeti. Ayaṃ pana tato ekasakkārampi na karoti. Usabhā atirekapūjaṃ alabhamānā gogaṇaṃ na rakkhanti, parissayaṃ na vārenti. Evamassa gogaṇopi parihāyati...pe... pañcagorasatopi paribāhiro hoti.

Idhāti imasmim sāsane. Na rūpaññū hotīti “cattāri mahābhūtāni catunnañca mahābhūtānaṃ upādāyarūpa”nti evaṃ vuttaṃ rūpaṃ dvīhākārehi na jānāti gaṇanato vā samuṭṭhānato vā. Gaṇanato na jānāti nāma - “cakkhāyatanaṃ sotāyatanaṃ ghāṇāyatanaṃ jivhākāyarūpasaddagandharasaphoṭṭhabbāyatanaṃ, itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ kāyaviññatti vacīviññatti ākāsadhātu āpodhātu rūpassa lahutā, mudutā, kammaññatā, upacayo, santati, jaratā, rūpassa aniccatā, kabalīkāro āhāro”ti evaṃ pāliya āgatā pañcavīsati rūpakotṭhāsāti na jānāti. Seyyathāpi so gopālako gaṇanato gunnaṃ rūpaṃ na jānāti, tathūpamo ayaṃ bhikkhu. So gaṇanato rūpaṃ ajānanto rūpaṃ pariggahetvā arūpaṃ vavatthapetvā rūpārūpaṃ pariggahetvā paccayaṃ sallakkhetvā lakkhaṇaṃ āropetvā kammaṭṭhānaṃ matthakaṃ pāpetuṃ na sakkoti. So yathā tassa gopālakassa gogaṇo na vaḍḍhati, evaṃ imasmim sāsane sīlasamādhivipassanāmaggaḥalanibbānehi na vaḍḍhati. Yathā ca so gopālako pañcahi gorasehi paribāhiro hoti, evamevāyaṃ asekhena sīlakkhandhena asekhena samādhipaññāvimutti vimuttiñāṇadassanakkhandhenāti pañcahi dhammakkhandhehi paribāhiro hoti.

Samuṭṭhānato na jānāti nāma - “ettakaṃ rūpaṃ ekasamuṭṭhānaṃ, ettakaṃ dvisamuṭṭhānaṃ, ettakaṃ tisamuṭṭhānaṃ, ettakaṃ catusamuṭṭhānaṃ, ettakaṃ nakutoci samuṭṭhātī”ti na jānāti. Seyyathāpi so gopālako vaṇṇato gunnaṃ rūpaṃ na jānāti, tathūpamo ayaṃ bhikkhu. So samuṭṭhānato rūpaṃ ajānanto rūpaṃ pariggahetvā...pe... paribāhiro hoti.

Na lakkhaṇakusalo hotīti “kammalakkhaṇo bālo, kammalakkhaṇo paṇḍito”ti evaṃ vuttaṃ kusalākusalakammaṃ paṇḍitabālalakkhaṇanti na jānāti. So evaṃ ajānanto bāle vajjetvā paṇḍite na sevati. Bāle vajjetvā paṇḍite asevento kappiyākappiyaṃ kusalākusalaṃ sāvajjānavajjaṃ garukalahukaṃ satekicchātekkicchaṃ kāraṇākāraṇaṃ na jānāti. Taṃ ajānanto kammaṭṭhānaṃ gahetvā vaḍḍhetuṃ na sakkoti. So yathā tassa gopālakassa gogaṇo na vaḍḍhati, evaṃ imasmiṃ sāsane yathāvuttehi sīlādīhi na vaḍḍhati. So gopālako viya ca pañcahi gorasehi, pañcahi dhammakkhandhehi paribāhiro hoti.

Na āsāṭikaṃ hāretā hotīti “uppannaṃ kāmavitakka”nti evaṃ vutte kāmavitakkādayo na vinodeti. So imaṃ akusalavitakkaṃ āsāṭikaṃ ahāretvā vitakkavasiko hutvā vicaranto kammaṭṭhānaṃ gahetvā vaḍḍhetuṃ na sakkoti. So yathā tassa gopālakassa...pe... paribāhiro hoti.

Na vaṇaṃ paṭicchādetā hotīti “cakkhunā rūpaṃ disvā nimittaggāhī hoti”tiādinā nayena sabbārammaṇesu nimittaṃ gaṇhanto yathā so gopālako vaṇaṃ na paṭicchādeti, evaṃ saṃvaraṃ na sampādeti. So vivaṭadvāro vicaranto kammaṭṭhānaṃ gahetvā vaḍḍhetuṃ na sakkoti...pe... paribāhiro hoti.

Na dhūmaṃ kattā hotīti so gopālako dhūmaṃ viya dhammadesanādhūmaṃ na karoti, dhammakathaṃ vā sarabhaññaṃ vā upanisinnakakathaṃ vā anumodanaṃ vā na karoti, tato naṃ manussā “bahussuto guṇavā”ti na jānanti. Te guṇāguṇaṃ ajānanto catūhi paccayehi saṅgahaṃ na karonti. So paccayehi kilamamāno buddhavacanaṃ sajjhāyaṃ kātuṃ vattapaṭivattaṃ pūretuṃ kammaṭṭhānaṃ gahetvā vaḍḍhetuṃ na sakkoti...pe... paribāhiro hoti.

Na titthaṃ jānātīti titthabhūte bahussutabhikkhū na upasaṅkamati. Anupasaṅkamanto “idaṃ, bhante, byañjanaṃ kathaṃ ropetabbaṃ? Imassa bhāsītassa ko attho? Imasmiṃ ṭhāne pāli kiṃ vadati? Imasmiṃ ṭhāne attho kiṃ dīpetī”ti evaṃ na paripucchati na paripaṇhāti, na jānāpetīti attho. Tassa te evaṃ aparipucchitā avivaṭaṇṇeva na vivaranti, bhājetvā na dassenti, anuttānīkataṇca na uttāniṃ karonti, apākaṭaṃ na pākaṭaṃ karonti. Anekavihitesu ca kaṅkhāṭhānīyesu dhammesūti anekavidhāsu kaṅkhāsu ekakaṅkhampi na paṭivinodenti. Kaṅkhāyeva hi kaṅkhāṭhāniyā dhammā nāma. Tattha ekaṃ kaṅkhampi na nīharantīti attho. So evaṃ bahussutatitthaṃ anupasaṅkamitvā sakaṅkho kammaṭṭhānaṃ gahetvā vaḍḍhetuṃ na sakkoti. Yathā vā so gopālako titthaṃ na jānāti, evaṃ ayampi bhikkhu dhammatitthaṃ na jānāti. Ajānanto avisaye pañhaṃ pucchati, ābhidhammikaṃ upasaṅkamitvā kappiyākappiyaṃ pucchati, vinayadharaṃ upasaṅkamitvā rūpārūpaparicchedaṃ pucchati. Te avisaye puṭṭhā kathetuṃ na sakkonti. So attanā sakaṅkho kammaṭṭhānaṃ gahetvā vaḍḍhetuṃ na sakkoti...pe... paribāhiro hoti.

Na pītaṃ jānātīti yathā so gopālako pītāpītaṃ na jānāti, evaṃ dhammūpasaṅghitaṃ pāmojjaṃ na jānāti na labhati. Savanamayaṃ puñṇakiriyavatthuṃ nissāya ānisaṃsaṃ na vindati, dhammassavanaggaṃ gantvā sakkaccaṃ na suṇāti, nisinno niddāyati, kathaṃ katheti, aññavihitako hoti. So sakkaccaṃ dhammaṃ assuṇanto

kammaṭṭhānaṃ gahetvā vaḍḍhetuṃ na sakkoti...pe... paribāhiro hoti.

Na vīthiṃ jānātīti so gopālako maggāmaggaṃ viya “ayaṃ lokiyo, ayaṃ lokuttaro”ti ariyaṃ aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ yathābhūtaṃ nappajānāti. Ajānanto lokiyamagge abhinivisitvā lokuttaraṃ nibbattetuṃ na sakkoti...pe... paribāhiro hoti.

Na gocarakusalo hotīti so gopālako pañcāhikasattāhikacāre viya cattāro satipaṭṭhāne “ime lokiya, ime lokuttarā”ti yathābhūtaṃ nappajānāti. Ajānanto sukhumaṭṭhānesu attano ñāṇaṃ carāpetvā lokiyasatipaṭṭhāne abhinivisitvā lokuttaraṃ nibbattetuṃ na sakkoti...pe... paribāhiro hoti.

Anavasesadohī hotīti paṭiggahaṇe mattaṃ ajānanto anavasesaṃ duhati. Niddesavāre panassa abhihaṭṭhuṃ pavārentīti abhiharitvā pavārenti. Ettha dve abhihārā vācābhihāro ca, paccayābhihāro ca. Vācābhihāro nāma manussā bhikkhussa santikaṃ gantvā “vadeyyātha, bhante, yenattho”ti pavārenti. Paccayābhihāro nāma vatthādīni vā sappinavanītaṭṭhāṇitādīni vā gahetvā bhikkhussa santikaṃ gantvā “gaṇhatha, bhante, yāvatakena attho”ti vadanti. Tatra bhikkhu mattaṃ na jānātīti bhikkhu tesu paccayesu pamāṇaṃ na jānāti. “Dāyakassa vaso veditabbo, deyyadhammassa vaso veditabbo, attano thāmo veditabbo”ti iminā nayena pamāṇayuttakaṃ aggahetvā yaṃ āharanti, taṃ sabbaṃ gaṇhātīti attho. Manussā vipaṭṭisārino na puna abhiharitvā pavārenti. So paccayehi kilamanto kammaṭṭhānaṃ gahetvā vaḍḍhetuṃ na sakkoti...pe... paribāhiro hoti.

Te na atirekapūjāya pūjetā hotīti so gopālako mahāusabhe viya there bhikkhū imāya āvi ceva raho ca mettākāyakammādikāya atirekapūjāya na pūjeti. Tato therā “ime amhesu garucittikāraṃ na karontī”ti navake bhikkhū dvīhi saṅgahehi na saṅgaṇhanti, neva dhammasaṅgahena saṅgaṇhanti, na āmisasaṅgahena, cīvarena vā pattena vā pattapariyāpannena vā vasanaṭṭhānena vā kilamantepi nappaṭijagganti, pāliṃ vā aṭṭhakathaṃ vā dhammakathābandhaṃ vā guḷhaganthaṃ vā na sikkhāpentī. Navakā therānaṃ santikā sabbaso ime dve saṅgahe alabhamānā imasmiṃ sāsane paṭiṭṭhātuṃ na sakkonti. Yathā tassa gopālakassa gogaṇo na vaḍḍhati, evaṃ sīlādīhi na vaḍḍhanti. Yathā ca so gopālako pañcahi gorasehi, evaṃ pañcahi dhammakhandhehi paribāhirā hontī. Sukkapakkho kaṇhapakkhe vuttavipallāsavasena yojetvā veditabbo.

Anussativaggo dutiyo.

Manorathapūraṇiyā aṅguttaranikāya-aṭṭhakathāya

Ekādasakanipātassa saṃvaṇṇanā niṭṭhitā.

Nigamanakathā

Ettāvatā ca -

Āyācito sumatinā therena bhadantajotipālena;
Kañcipurādīsu mayā pubbe saddhiṃ vasantena.

Varatambapaṇṇidīpe mahāvihāramhi vasanakālepi;
Pākaṃ gate viya dume valaṇṇamānamhi saddhamme.

Pāraṃ piṭakattayasāgarassa gantvā ṭhitena sumatinā;

Parisuddhājīvenābhiyācito jīvakenāpi.

Dhammakathāya nipuṇaparamanikāyassaṭṭhakatham āraddho;
Yamaṃ ciraḷaṭṭhitimicchanto sāsanaavarassa.

Sā hi mahāaṭṭhakathāya sāramādāya niṭṭhitā esā;
Catunavutiparimāṇāya pāḷiyā bhāṇavārehi.

Sabbāgamasamvāṇṇanamanoratho pūrito ca me yasmā;
Etāya manorathapūraṇīti nāmaṃ tato assā.

Ekūnasatṭhimatto visuddhimaggopi bhāṇavārehi;
Atthappakāsanatthāya āgamānaṃ kato yasmā.

Tasmā tena sahāyaṃ gāthāgaṇanāyena aṭṭhakathā;
Tihādihikadiyaḍḍhasataṃ viññeyyā bhāṇavārānaṃ.

Tihādihikadiyaḍḍhasatappamāṇamiti bhāṇavārato esā;
Samayaṃ pakāsayantī mahāvihārādhivāsīnaṃ.

Mūlaṭṭhakathāsāraṃ ādāya mayā imaṃ karontena;
Yaṃ puññaṃ upacitaṃ tena hotu loko sadā sukhitoti.

Paramavisuddhasaddhābuddhivīriyappaṭimaṇḍitena
sīlācārajjavamaddavādiguṇasamudayasamuditena
sakasamayasaṃsāraṃ gāhāṇasamattena
paññāveyyattiyasamānāgatena tipīṭakapariyattippabhede sātṭhakathe satthu
sāsane appaṭihatañāṇappabhāvena mahāveyyākaraṇena
karaṇasampattijanitasukhaviniggaṭamadhurodāravacanālāvaṇṇayuttana
yuttamuttavādinā vādīvarena mahākavinā pabhinnaṭṭhisambhidāparivāre
chaḷabhiññāḍḍhippabhedaguṇappaṭimaṇḍite uttarīmanussadhamme
suppaṭiṭṭhitabuddhīnaṃ therānaṃ theravaṃsappadīpānaṃ mahāvihāravāsīnaṃ
vaṃsālaṅkārabhūtena suvipulavisuddhabuddhinā buddhaghosoti garūhi
gahitaṇāmadheyyena therena katā ayaṃ manorathapūraṇī nāma
āṅguttaranikāyaṭṭhakathā -

Tāva tiṭṭhatu lokasmiṃ, lokanīttharaṇesinaṃ;
Dassenti kulaputtānaṃ, nayaṃ cittavisuddhiyā.

Yāva buddhoti nāmampi, suddhacittassa tādino;
Lokamhi lokajetṭhassa, pavattati mahesinoti.

Manorathapūraṇī nāma

Āṅguttaranikāya-aṭṭhakathā sabbākārena niṭṭhitā.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Σχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια. 4. Η συλλογή των αριθμημένων ομιλιών - Σχόλια. 11. Σχόλια για το βιβλίο των έντεκα. 2. Το κεφάλαιο για τον αναλογισμό έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org